

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. huhtikuuta 2023
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2023/0102(NLE)

8172/23
ADD 1

FRONT 114
COWEB 40
MIGR 121

EHDOTUS

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	5. huhtikuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 261 final – LIITE
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen sopimuksen tekemisestä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 261 final – LIITE.

Liite: COM(2023) 261 final – LIITE

Bryssel 5.4.2023
COM(2023) 261 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

**Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia operatiivisia toimia
koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen sopimuksen tekemisestä**

Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia operatiivisia toimia koskeva Euroopan unionin ja Montenegron välinen sopimus

EUROOPAN UNIONI

ja MONTENEGRO,

jäljempänä erikseen 'osapuoli' ja yhdessä 'osapuolet', jotka

KATSOVAT, että voi syntyä tilanteita, joissa Euroopan raja- ja merivartiovirasto, jäljempänä 'virasto', koordinoi Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Montenegron välistä operatiivista yhteistyötä, mukaan lukien Montenegron alueella,

KATSOVAT, että olisi luotava oikeudellinen kehys asemaa koskevan sopimuksen muodossa sellaisia tilanteita varten, joissa viraston lähettämällä ryhmien jäsenillä on toimeenpanovaltuuksia Montenegron alueella,

KATSOVAT, että asemaa koskevassa sopimuksessa voidaan määrätä, että virasto perustaa Montenegron alueelle etätoimistoja helpottamaan ja parantamaan operatiivisten toimien koordinointia ja varmistamaan viraston henkilöresurssien ja teknisten resurssien tehokkaan hallinnon,

OTTAVAT HUOMIOON henkilötietojen korkeatasoisen suojan Montenegrossa ja Euroopan unionissa, sekä

OTTAVAT HUOMIOON, että Montenegro on ratifioinut 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen N:o 108 yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä ja sen lisäpöytäkirjan,

OTTAVAT HUOMIOON, että ihmisoikeuksien ja demokratian periaatteiden kunnioittaminen ovat osapuolten välisen yhteistyön peruseriaatteita,

OTTAVAT HUOMIOON, että Montenegro on ratifioinut 4 päivänä marraskuuta 1950 tehdyn ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen, jossa luetellut oikeudet otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa,

OTTAVAT HUOMIOON, että kaikissa viraston operatiivisissa toimissa Montenegron alueella olisi kunnioitettava kokonaisvaltaisesti perusoikeuksia ja kansainvälisiä sopimuksia, joiden osapuolia Euroopan unioni, sen jäsenvaltiot ja/tai Montenegro ovat,

OTTAVAT HUOMIOON, että kaikilla operatiiviseen toimintaan osallistuvilla henkilöillä on velvollisuus noudattaa lahjomattomuutta, eettistä toimintaa, ammattimaisuutta ja perusoikeuksien kunnioittamista koskevia tiukimpia vaatimuksia sekä täyttää niille operaatiosuunnitelmassa ja viraston menettelyohjeissa asetetut velvoitteet,

OVAT PÄÄTTÄNEET TEHDÄ TÄMÄN SOPIMUKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tämä sopimus kattaa kaikki seikat, jotka ovat tarpeen eurooppalaisen raja- ja merivartiostoviraston pysyvän joukon rajaturvallisuusryhmien lähettämiseksi Montenegron, jossa ryhmän jäsenet voivat käyttää toimeenpanovaltuuksia.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu komennus voidaan toteuttaa Montenegron alueella.
Operatiivisia toimia voidaan toteuttaa myös Montenegron talousvyöhykkeellä, jollei osapuolten merioikeudellisista velvoitteista, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksesta, muuta johdu. Tämän sopimuksen nojalla toteutetut operatiiviset toimet eivät vaikuta merioikeudesta, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksesta, ihmishengen turvallisuudesta merellä tehdystä kansainvälisestä yleissopimuksesta ja etsintä- ja pelastuspalvelusta merellä tehdystä kansainvälisestä yleissopimuksesta, johtuviin etsintä- ja pelastusvelvoitteisiin.
3. Sopimus tai mikään osapuolten sen täytäntöönpanemiseksi toteuttama tai niiden puolesta tässä tarkoituksessa toteutettu toimenpide, mukaan lukien operaatiosuunnitelmien laatiminen tai osallistuminen rajat ylittäviin operaatioihin, ei vaikuta kansainväliseen oikeuteen perustuvaan Montenegron alueen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueiden asemaan tai rajaamiseen.

2 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- (1) 'virastolla' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/1896¹ tai siihen tehdyllä muutoksella perustettua Euroopan raja- ja merivartiostovirastoa;
- (2) 'operatiivisella toimella' yhteisoperaatiota tai nopeaa rajainterventiota;
- (3) 'toimeenpanovaltuuksilla' valtuuksia, joita tarvitaan sellaisten rajavalvonnan edellyttämien tehtävien hoitamiseksi, joita toteutetaan Montenegron alueella operaatiosuunnitelmaan sisältyvän operatiivisen toimen aikana;
- (4) 'rajavalvonnalla' tämän sopimuksen mukaisesti ja sen soveltamiseksi rajalla toteutettavia toimia, jotka muista syistä riippumatta suoritetaan ainoastaan rajanylitysaikomuksen tai rajanylityksen perusteella ja jotka käsittävät rajatarkastukset, rajojen valvonnan ja sisäiseen turvallisuuteen valtionrajalla kohdistuvien uhkien arvioinnin;
- (5) 'operaatiosuunnitelmalla' suunnitelmaa, jonka perusteella operatiiviset toimet toteutetaan asetuksen (EU) 2019/1896 38 ja 74 artiklan mukaisesti;
- (6) 'rajaturvallisuusryhmillä' eurooppalaisen raja- ja merivartiostoviraston pysyvästä joukosta muodostettuja ryhmiä, joita lähetetään yhteisoperaatioihin ja nopeisiin rajainterventioihin ulkorajoilla jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa;
- (7) 'neuvoa-antavalla ryhmällä' neuvoa-antavaa elintä, jonka virasto on perustanut asetuksen (EU) 2019/1896 108 artiklan mukaisesti;

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

- (8) 'eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvällä joukolla' asetuksen (EU) 2019/1896 54 artiklassa säädettyä eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvää joukkoa;
- (9) 'Eurosurilla' puitteita jäsenvaltioiden ja Euroopan raja- ja merivartiostoviraston väliselle tietojenvaihdolle ja yhteistyölle;
- (10) 'perusoikeusvalvojalla' asetuksen (EU) 2019/1896 110 artiklassa säädettyä perusoikeusvalvojaa;
- (11) 'kotijäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, josta henkilöstön jäsen lähetetään komennukselle tai muuten eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvään joukkoon;
- (12) 'erityistapahtumalla' tilannetta, joka liittyy laittomaan maahanmuuttoon tai rajat ylittävään rikollisuuteen tai jossa muuttajien henki on vaarassa Euroopan unionin tai Montenegron ulkorajoilla tai niiden läheisyydessä;
- (13) 'yhteisoperaatiolla' toimea, jota virasto koordinoi tai organisoii rajavalvonnasta vastaavien Montenegron kansallisten viranomaisten tukemiseksi ja jonka tarkoituksena on vastata haasteisiin, kuten sääntöjenvastaiseen maahanmuuttoon, nykyisiin tai tuleviin uhkiin Montenegron rajoilla tai rajat ylittävään rikollisuuteen, tai jonka tarkoituksena on teknisen ja operatiivisen lisäavun antaminen näiden rajojen valvonnassa;
- (14) 'ryhmän jäsenellä' eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon jäsentä, joka lähetetään rajaturvallisuusryhmän kautta osallistumaan operatiiviseen toimeen;
- (15) 'jäsenvaltiolla' Euroopan unionin jäsenvaltiota;
- (16) 'toiminta-alueella' maantieteellistä aluetta, jolla operatiivinen toimi toteutetaan;
- (17) 'osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu operatiiviseen toimeen asettamalla käyttöön kalustoa tai eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen henkilöstöä;
- (18) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä 'rekisteröity', liittyviä tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella;
- (19) 'nopealla rajainterventiolla' toimea, jonka tarkoituksena on reagoida tilanteeseen, jossa Montenegron rajoilla vallitsee erityinen ja suhteeton haaste, lähettämällä rajaturvallisuusryhmiä Montenegron alueelle rajoitetuksi ajaksi rajavalvonnan suorittamiseksi yhdessä Montenegron rajavalvonnasta vastaavien kansallisten viranomaisten kanssa;
- (20) 'henkilöstösääntöjen alaisella henkilöstöllä' henkilöstöä, jonka Euroopan raja- ja merivartiostovirasto on ottanut palvelukseen Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68² vahvistettujen, unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen mukaisesti;

3 artikla

Operatiivisten toimien käynnistäminen

² EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1.

1. Tämän sopimuksen mukainen operatiivinen toimi käynnistetään viraston pääjohtajan, jäljempänä 'pääjohtaja', kirjallisella päätöksellä Montenegron toimivaltaisten viranomaisten kirjallisesta pyynnöstä. Tällaiseen pyyntöön on sisällyttävä kuvaus tilanteesta, mahdollisista tavoitteista ja todennäköisistä tarpeista sekä tarvittavan henkilöstön profiileista, mukaan lukien tapauksen mukaan henkilöstöstä, jolla on toimeenpanovaltuuksia.
2. Jos pääjohtaja katsoo, että pyydetty operatiivinen toimi todennäköisesti sisältäisi vakavia ja/tai jatkuvia perusoikeuksien loukkauksia tai kansainvälistä suojelua koskevien velvoitteiden rikkomista tai johtaisi sellaisiin, pääjohtaja ei käynnistä operatiivista toimea.
3. Jos viraston pääjohtaja 1 kohdan mukaisen pyynnön saatuaan katsoo, että operatiivisen toimen käynnistämisestä päättäminen edellyttää lisätietoja, hän voi pyytää lisätietoja tai valtuuttaa viraston asiantuntijoita matkustamaan Montenegroon arvioimaan tilannetta siellä. Montenegron on helpotettava tällaista matkustamista.
4. Pääjohtaja päättää olla käynnistämättä operatiivista toimea, jos hän katsoo, että se on perusteltua keskeyttää tai lopettaa 18 artiklan nojalla.

4 artikla

Operaatiosuunnitelma

1. Viraston ja Montenegron välillä on sovittava kutakin operatiivista toimea koskevasta operaatiosuunnitelmasta asetuksen (EU) 2019/1896 38 ja 74 artiklan mukaisesti. Operaatiosuunnitelma sitoo virastoa, Montenegroa ja osallistuvia jäsenvaltioita.
2. Operaatiosuunnitelmassa on esitettävä yksityiskohtaisesti operatiivisen toimen organisatoriset ja menettelylliset näkökohdat, mukaan lukien
 - a) tilanteen kuvaus ja toimintatapa sekä komennuksen tavoitteet, myös operatiivinen tavoite;
 - b) arvioitu aika, jonka operatiivisen toimen odotetaan kestävän sen tavoitteiden saavuttamiseksi;
 - c) toiminta-alue;
 - d) virkatehtävien yhteydessä suoritettavien tehtävien, mukaan lukien toimeenpanovaltuuksia edellyttävät tehtävät, ja vastuiden yksityiskohtainen kuvaus, myös perusoikeuksien kunnioittamisen ja tietosuojavaatimusten osalta, ja ryhmille annettavat erityisohjeet, myös tietokantojen sallitusta käytöstä sekä Montenegrossa sallituista virka-aseista, ammuksista ja varusteista;
 - e) rajaturvallisuusryhmän kokoonpano ja muun asiaankuuluvan henkilöstön lähettäminen / muiden viraston henkilöstösääntöjen alaisen henkilöstön jäsenten, myös perusoikeusvalvojien, läsnäolo;
 - f) johtamista koskevat määräykset, mukaan lukien niiden Montenegron rajapoliisien ja muun asiaankuuluvan henkilöstön nimet ja arvot, jotka vastaavat yhteistyöstä ryhmien jäsenten ja viraston kanssa, ja erityisesti niiden rajapoliisien ja muun asiaankuuluvan henkilöstön nimet ja arvot, joiden komennossa ryhmät ovat lähettämisen aikana, sekä ryhmien jäsenten asema komentoketjussa;

- g) operatiiviseen toimeen lähetettävä kalusto, mukaan lukien erityisvaatimukset, kuten käyttöä koskevat edellytykset, vaadittu miehistö, kuljetus ja muu logistiikka, sekä rahoitusta koskevat määräykset;
- h) yksityiskohtaiset määräykset, joiden mukaan virasto ilmoittaa välittömästi hallintoneuvostolle ja osallistuvien jäsenvaltioiden ja Montenegron asianomaisille viranomaisille kaikista erityistapahtumista tämän sopimuksen nojalla toteutetun operatiivisen toimen aikana;
- i) raportointi- ja arviointijärjestelmä, johon sisältyy arviointikertomuksessa käytettäviä vertailuarvoja, myös perusoikeuksien suojelun osalta, ja lopullisen arviointikertomuksen toimittamisen määräaika;
- j) merioperaatioiden osalta tarkat tiedot toimivallan ja sovellettavan lainsäädännön soveltamisesta toiminta-alueella, mukaan lukien viittaukset alusten pysäyttämistä, meripelastusta ja rantautumista koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön, kansainväliseen oikeuteen ja unionin oikeuteen;
- k) muiden unionin elinten, toimistojen ja virastojen kuin viraston, muiden kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön ehdot;
- l) yleiset ohjeet perusoikeuksien turvaamisesta operatiivisen toimen aikana, mukaan lukien henkilötietojen suoja ja sovellettavista kansainvälisistä ihmisoikeusvälineistä johtuvat velvoitteet;
- m) menettelyt, joiden mukaisesti kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt, ihmiskaupan uhrit, ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut haavoittuvassa tilanteessa olevat henkilöt ohjataan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille asianmukaisen avun saamiseksi;
- n) menettelyt sellaisen mekanismin perustamiseksi, jonka kautta otetaan vastaan ja välitetään virastolle ja Montenegrolle valituksia (mukaan lukien valitukset, jotka on tehty tämän sopimuksen 8 artiklan 5 kohdan mukaisesti) operatiiviseen toimeen osallistuvista henkilöistä, mukaan lukien Montenegron rajapoliisit tai muu asiaankuuluva henkilöstö ja ryhmän jäsenet, joiden väitetään loukanneen perusoikeuksia heidän osallistuessaan viraston operatiiviseen toimeen;
- o) logistiset järjestelyt, mukaan lukien tiedot työolosuhteista ja yleisistä olosuhteista alueilla, joilla operatiivinen toimi on määrä toteuttaa sekä
- p) 6 artiklan mukaisesti perustettua etätoimistoa koskevat määräykset.

3. Operaatiosuunnitelmalle ja sen muutoksille tai mukautuksille on saatava viraston, Montenegron ja Montenegron naapureina olevien ja/tai toiminta-alueeseen rajoittuvien jäsenvaltioiden hyväksyntä osallistuvien jäsenvaltioiden kuulemisen jälkeen. Virasto koordinoi tällaisen hyväksynnän saamista asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa.

4. Tietojenvaihto ja operatiivinen yhteistyö Eurosuria koskevaa tarkoitusta varten toteutetaan noudattaen sääntöjä, jotka koskevat kyseisen operatiivisen toimen operaatiosuunnitelmassa esitettävien erityisten tilannekuvien laatimista ja jakamista.

5. Montenegro ja virasto suorittavat yhdessä 2 kohdan i alakohdan mukaisen operatiivisen toimen arvioinnin.
6. Euroopan unionin elinten, toimistojen ja virastojen kanssa 2 kohdan k alakohdan mukaisesti tehtävän yhteistyön ehdot toteutetaan niiden toimeksiantojen mukaisesti ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

5 artikla

Erityistapahtumista ilmoittaminen

Virastolla ja Montenegron sisäministeriöön kuuluvalla poliisihallinnolla on kummallakin oltava erityistapahtumien ilmoitusmekanismi, jonka avulla voidaan ilmoittaa pikaisesti kaikista tämän sopimuksen nojalla toteutetun operatiivisen toimen aikana ilmenneistä erityistapahtumista.

Virasto ja Montenegro avustavat toisiaan kaikissa tarvittavissa tutkimuksissa ja tutkinnoissa, jotka koskevat tällaisen mekanismin kautta ilmoitettuja erityistapahtumia, kuten todistajien tunnistamisessa ja todisteiden keräämisessä ja esittämisessä, mukaan lukien pyynnöt saada ja tarvittaessa luovuttaa ilmoitettuun erityistapahtumaan liittyviä esineitä. Tällaisten esineiden luovuttaminen voidaan tehdä riippuvaiseksi niiden palauttamisesta niiden toimittamisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen määrittelemien ehtojen mukaisesti.

6 artikla

Etätoimistot

1. Virasto voi perustaa Montenegron alueelle etätoimistoja helpottamaan ja parantamaan operatiivisten toimien koordinointia ja varmistamaan viraston henkilöresurssien ja teknisten resurssien tehokkaan hallinnon. Virasto määrittää etätoimiston sijainnin Montenegron asiaankuuluvia viranomaisia kuullen.
2. Etätoimistot perustetaan operatiivisten tarpeiden mukaisesti, ja ne toimivat ajanjakson, joka on tarpeen, jotta virasto voi toteuttaa operatiivisia toimia Montenegrossa ja sen naapurialueella. Virasto voi pidentää tätä ajanjaksoa edellyttäen, että Montenegro hyväksyy sen.
3. Jokaista etätoimistoa johtaa pääjohtajan etätoimiston johtajaksi nimittämä viraston edustaja, joka valvoo toimiston yleistä toimintaa.
4. Etätoimistot hoitavat tapauksen mukaan seuraavia tehtäviä:
 - a) operatiivisen ja logistisen tuen antaminen sekä viraston toimien koordinoinnista huolehtiminen asianomaisilla toiminta-alueilla;
 - b) operatiivisen tuen antaminen Montenegrolle asianomaisilla toiminta-alueilla;
 - c) ryhmien toiminnan seuranta ja säännöllinen raportointi viraston päätoimipaikkaan;
 - d) yhteistyön tekeminen Montenegron kanssa kaikissa asioissa, jotka koskevat viraston Montenegrossa järjestämien operatiivisten toimien käytännön toteuttamista, mukaan lukien mahdolliset uudet asiat, jotka ovat tulleet ilmi kyseisten toimien aikana;
 - e) koordinoitivastaavan tukeminen yhteistyössä, jota hän tekee Montenegron kanssa kaikissa asioissa, jotka koskevat sen osallistumista viraston järjestämiin operatiivisiin toimiin, ja tarvittaessa yhteyksien hoitaminen viraston päätoimipaikkaan;

- f) koordinoitavastaavan ja tiettyä operatiivista toimea valvomaan osoitetun perusoikeusvalvojan / osoitettujen perusoikeusvalvojen tukeminen tarvittaessa viraston ryhmien ja Montenegron asiaankuuluvien viranomaisten välisen koordinoinnin ja viestinnän sekä mahdollisten asiaan liittyvien tehtävien helpottamisessa;
 - g) ryhmien jäsenten lähettämiseen sekä kaluston lähettämiseen ja käyttöön liittyvän logistisen tuen järjestäminen;
 - h) kaiken muun logistisen tuen antaminen toiminta-alueella, josta tietty etätoimisto on vastuussa, viraston järjestämien operatiivisten toimien sujuvuuden helpottamiseksi;
 - i) viraston oman kaluston tehokkaasta hallinnoinnista huolehtiminen sen toimien kattamilla alueilla, mukaan lukien kyseisen kaluston mahdollinen rekisteröinti ja pitkän aikavälin huolto ja mahdollisesti tarvittava logistinen tuki sekä
 - j) tuki viraston muulle henkilöstölle ja/tai toimille Montenegrossa viraston ja Montenegron välillä sovitun mukaisesti.
5. Virasto ja Montenegro toteuttavat järjestelyt etätoimistolle/etätoimistoille osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.
 6. Montenegro antaa virastolle apua etätoimiston/etätoimistojen toimintakyvyn varmistamiseksi. Tarkemmat yksityiskohdat vahvistetaan Montenegron ja viraston välisessä erillisessä järjestelyssä.

7 artikla

Koordinoitavastaava

1. Pääjohtaja nimittää henkilöstösääntöjen alaisesta henkilöstöstä yhden tai useamman asiantuntijan lähetettäväksi koordinoitavastaavaksi/koordinoitavastaaviksi kuhunkin operatiiviseen toimeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 6 artiklassa kuvattua etätoimistojen tehtävää. Pääjohtaja ilmoittaa Montenegrolle tällaisesta nimityksestä.
2. Koordinoitavastaavan tehtävänä on
 - a) toimia yhdyshenkilönä viraston, Montenegron ja ryhmien jäsenten välillä sekä antaa viraston puolesta apua kaikissa ryhmien lähettämisen ehtoja koskevissa kysymyksissä;
 - b) valvoa operaatiosuunnitelman asianmukaista täytäntöönpanoa, myös perusoikeuksien suojelun osalta, yhteistyössä perusoikeusvalvojan/perusoikeusvalvojen kanssa ja raportoida tästä pääjohtajalle;
 - c) toimia viraston puolesta kaikissa ryhmien lähettämistä koskevissa kysymyksissä ja raportoida kaikista näistä kysymyksistä virastolle sekä
 - d) edistää yhteistyötä ja koordinoitua Montenegron ja osallistuvien jäsenvaltioiden välillä.
3. Pääjohtaja voi operatiivisten toimien yhteydessä antaa koordinoitavastaavalle luvan avustaa operaatiosuunnitelman toteutusta ja ryhmien lähettämistä koskevien mahdollisten erimielisyyksien ratkaisemisessa.
4. Montenegro antaa ryhmän jäsenille vain operaatiosuunnitelman mukaisia ohjeita. Jos koordinoitavastaava katsoo, että ryhmän jäsenille annetut ohjeet eivät ole operaatiosuunnitelman tai sovellettavien oikeudellisten velvoitteiden mukaisia, hänen

on välittömästi ilmoitettava tästä koordinoitavasta hoitaville Montenegron henkilöstön jäsenille ja pääjohtajalle. Pääjohtaja voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä, kuten keskeyttää tai lopettaa operatiivisen toimen, 18 artiklan mukaisesti.

8 artikla

Perusoikeudet

1. Täyttäessään tämän sopimuksen mukaisia velvoitteitaan osapuolet sitoutuvat noudattamaan kaikkia sovellettavia ihmisoikeuslainsäädännön välineitä, mukaan lukien vuoden 1950 Euroopan neuvoston yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi, pakolaisten oikeusasemaa koskeva Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1951 yleissopimus ja sen pöytäkirja vuodelta 1967, kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1965 kansainvälinen yleissopimus, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1966 kansainvälinen yleissopimus, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1979 yleissopimus, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1984 yleissopimus, Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1989 yleissopimus lapsen oikeuksista ja Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 2006 yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista sekä Euroopan unionin perusoikeuskirja.
2. Tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään ryhmien jäsenten on kunnioitettava kaikilta osin perusoikeuksia, joihin kuuluu pääsy turvapaikkamenettelyjen piiriin, ja ihmisarvoa sekä kiinnitettävä erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin. Toimenpiteiden, joita he tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään toteuttavat, on oltava oikeassa suhteessa toimenpiteille asetettuihin tavoitteisiin nähden. Tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään he eivät saa syrjiä ketään minkään seikan, kuten sukupuolen, rodun, ihonvärin, etnisen tai yhteiskunnallisen alkuperän, geneettisten ominaisuuksien, kielen, uskonnon tai vakaumuksen, poliittisten tai muiden mielipiteiden, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, vammaisuuden, iän tai sukupuolisen suuntautumisen, perusteella Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan mukaisesti.

Ryhmien jäsenet voivat tehtäviään hoitaessaan tai valtuuksiaan käyttäessään toteuttaa toimenpiteitä, jotka heikentävät perusoikeuksia ja -vapauksia, ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja oikeassa suhteessa tällaisille toimenpiteille asetettuihin tavoitteisiin nähden, ja niiden yhteydessä on noudatettava keskeisiltä osin kyseisiä perusoikeuksia ja -vapauksia sovellettavan kansainvälisen, Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Tätä säännöstä sovelletaan soveltuvin osin Montenegron kansallisten viranomaisten kaikkeen operatiiviseen toimeen osallistuvaan henkilöstöön.

3. Viraston perusoikeusvastaava valvoo, että jokaisessa operatiivisessa toimessa noudatetaan sovellettavia perusoikeusnormeja. Perusoikeusvastaava tai apulaisperusoikeusvastaava voi tehdä vierailuja paikan päälle Montenegroon; hän myös antaa lausuntoja operaatiosuunnitelmista ja ilmoittaa pääjohtajalle mahdollisista

operatiiviseen toimeen liittyvistä perusoikeuksien loukkauksista. Montenegro tukee perusoikeusvastaavan valvontatoimia pyydettyä.

4. Virasto ja Montenegro sopivat antavansa neuvoa-antavalle ryhmälle ajoissa tosiasiallisen oikeuden saada käyttöönsä kaikki perusoikeuksien kunnioittamista tämän sopimuksen nojalla toteutettavassa operatiivisessa toimessa koskevat tiedot, myös tekemällä vierailuja paikan päälle toiminta-alueelle.
5. Sekä virastolla että Montenegrolla on valitusmekanismi sellaisten väitteiden käsittelemiseksi, joiden mukaan niiden henkilöstö on loukannut perusoikeuksia hoitaessaan virkatehtäviään tämän sopimuksen nojalla toteutetun operatiivisen toimen yhteydessä. Mekanismi on vahvistettava operaatiosuunnitelmassa.

9 artikla

Perusoikeusvalvojat

1. Viraston perusoikeusvastaava nimeää jokaiseen operatiiviseen toimeen vähintään yhden perusoikeusvalvojan, joka muun muassa avustaa ja neuvoo koordinoitavastaavaa.
2. Perusoikeusvalvoja seuraa perusoikeuksien noudattamista ja antaa perusoikeuksia koskevaa neuvontaa ja apua asianomaisen operatiivisen toimen valmistelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Tässä tarkoituksessa perusoikeusvalvojan on erityisesti
 - a) seurattava operaatiosuunnitelmien valmistelua ja raportoitava perusoikeusvastaavalle, jotta tämä voi hoitaa asetuksessa (EU) 2019/1896 säädetyt tehtävänsä;
 - b) tehtävä vierailuja paikkaan, jossa operatiivinen toimi toteutetaan, myös pitkän aikavälin vierailuja;
 - c) tehtävä yhteistyötä koordinoitavastaavan kanssa ja pidettävä häneen yhteyttä sekä annettava hänelle apua ja neuvontaa;
 - d) ilmoitettava koordinoitavastaavalle ja raportoitava perusoikeusvastaavalle huolenaiheista, jotka koskevat operatiiviseen toimeen liittyviä perusoikeuksien mahdollisia loukkauksia sekä
 - e) osallistuttava 4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa tarkoitettuun operatiivisen toimen arviointiin.
3. Perusoikeusvalvojilla, jotka hoitavat tehtäviään riippumattomasti, on oltava pääsy kaikille alueille, joilla operatiivinen toimi toteutetaan, ja kaikkiin asiakirjoihin, joilla on merkitystä kyseisen toimen täytäntöönpanossa.
4. Perusoikeusvalvojen on toiminta-alueella ollessaan käytettävä henkilötunnistetta, josta heidät voi selvästi tunnistaa perusoikeusvalvojiksi.
5. Viraston perusoikeusvastaava voi tehdä yhteistyötä Montenegron ihmisoikeuksien ja vapauksien suojeluelimen (oikeusasiamies) kanssa.

10 artikla

Ryhmän jäsenet

1. Ryhmän jäsenillä on valtuudet hoitaa operaatiosuunnitelmassa kuvatut tehtävät, mukaan lukien toimeenpanovaltuuksia edellyttävät tehtävät.
2. Ryhmän jäsenten on tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään noudatettava Montenegron säädöksiä ja määräyksiä sekä sovellettavaa unionin ja kansainvälistä oikeutta.
3. Ryhmän jäsenet voivat hoitaa tehtäviä ja käyttää valtuuksia Montenegron alueella ainoastaan Montenegron rajavalvontaviranomaisten ohjeiden mukaisesti ja heidän läsnä ollessaan. Montenegro voi antaa ryhmän jäsenille luvan suorittaa erityistehtäviä ja käyttää erityisvaltuuksia alueellaan tapauksen mukaan viraston tai kotijäsenvaltion suostumuksella, vaikka sen rajavalvontaviranomaisia ei olisi läsnä.
4. Ryhmän jäsenet, jotka ovat henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, käyttävät tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon virkapukua, ellei operaatiosuunnitelmassa toisin määrätä.

Ryhmän jäsenet, jotka eivät ole henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, käyttävät tehtäviään hoitaessaan ja valtuuksiaan käyttäessään kansallista virkapukuaan, ellei operaatiosuunnitelmassa toisin määrätä.

Palveluksessa ollessaan ryhmän kaikki jäsenet käyttävät myös näkyvää henkilötunnistetta ja liittävät virkapukuunsa sinisen käsivarsinauhan, jossa on Euroopan unionin ja viraston tunnukset.

5. Montenegro antaa asiaankuuluville ryhmän jäsenille luvan hoitaa operatiivisen toimen aikana tehtäviä, jotka edellyttävät voimankäyttöä, mukaan lukien virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden kantaminen ja käyttö, operaatiosuunnitelman asiaa koskevien määräysten mukaisesti, ottaen huomioon seuraavat seikat:
 - Ryhmän jäsenet, jotka ovat henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, voivat kantaa ja käyttää virka-aseita ja ammuksia ja käyttää muita pakkokeinoja viraston suostumuksella.
 - Ryhmän jäsenet, jotka eivät ole henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, voivat kantaa ja käyttää virka-aseita ja ammuksia ja käyttää muita pakkokeinoja asianomaisen kotijäsenvaltion suostumuksella.
6. Voimankäytön, mukaan lukien virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden kantaminen ja käyttö, on oltava Montenegron kansallisen lainsäädännön mukaista, ja sen on tapahduttava Montenegron rajavalvontaviranomaisten läsnä ollessa. Montenegro voi sallia ryhmän jäsenten voimankäytön, vaikka Montenegron asiaankuuluvia rajavalvontaviranomaisia ei olisi läsnä, ottaen huomioon seuraavat seikat:
 - Sellaisten ryhmän jäsenten osalta, jotka ovat henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, tällainen voimankäytön salliminen, jos Montenegron rajavalvontaviranomaisia ei ole läsnä, edellyttää viraston suostumusta.
 - Sellaisten ryhmän jäsenten osalta, jotka eivät ole henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, tällainen voimankäytön salliminen, jos Montenegron rajavalvontaviranomaisia ei ole läsnä, edellyttää asianomaisen kotijäsenvaltion suostumusta.

Ryhmän jäsenten voimankäytön on oltava tarpeellista ja oikeasuhteista ja sen yhteydessä on poikkeuksetta noudatettava sovellettavaa unionin, kansainvälistä ja

kansallista lainsäädäntöä, erityisesti asetuksen (EU) 2019/1896 liitteessä V vahvistettuja vaatimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Montenegron kansallisen lainsäädännön mukaisten vaatimusten soveltamista.

7. Virasto ilmoittaa ennen ryhmän jäsenten lähettämistä Montenegrolle virka-aseista, ammuksista ja muista varusteista, joita ryhmän jäsenet mahdollisesti kantavat tämän artiklan 5 kohdan nojalla. Montenegro voi kieltää tietynlaisten virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden kantamisen, jos sen omassa lainsäädännössä sovelletaan samaa kieltoa sen omien rajavalvontaviranomaisten osalta. Montenegro ilmoittaa sallitut virka-aseet, ammukset ja varusteet sekä niiden käyttöön liittyvät ehdot virastolle ennen ryhmän jäsenten lähettämistä. Virasto asettaa nämä tiedot jäsenvaltioiden saataville.

Montenegro toteuttaa tarvittavat järjestelyt mahdollisesti tarvittavien aselupien myöntämiseksi ja helpottaa ryhmän jäsenten käytettävissä olevien aseiden, ammusten ja muiden varusteiden tuontia, vientiä, kuljetusta ja varastointia viraston pyyntöjen mukaisesti. Aselupien myöntämismenettely vahvistetaan operaatiosuunnitelmassa.

8. Virka-aseita, ammuksia ja varusteita voidaan käyttää oikeutettuun itsepuolustukseen sekä ryhmien jäsenten tai muiden henkilöiden oikeutettuun puolustamiseen Montenegron kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja kansainvälisen ja unionin oikeuden asiaan liittyviä periaatteita noudattaen.
9. Montenegro voi valtuuttaa ryhmän jäsenet käyttämään kansallisia tietokantojaan, jos se on tarpeen operaatiosuunnitelmassa esitettyjen operatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Montenegron on varmistettava, että se myöntää kyseisten tietokantojen käyttöoikeuden tehokkaasti ja tuloksellisesti.

Montenegro ilmoittaa käytettävissä olevat kansalliset tietokannat virastolle ennen ryhmän jäsenten lähettämistä.

Ryhmän jäsenet saavat käyttää vain sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen heidän tehtäviensä hoitamiseksi ja valtuuksiensa käyttämiseksi. Tietokantojen käyttö tapahtuu Montenegron tietosuojalainsäädännön ja tämän sopimuksen mukaisesti.

10. Operatiivisten toimien toteuttamiseksi Montenegro lähettää Montenegron sisäministeriöön kuuluvan poliisihallinnon virkamiehiä, jotka kykenevät ja ovat halukkaita viestimään englanniksi, hoitamaan koordinoititehtävää Montenegron puolesta operaatiosuunnitelman mukaisesti.

11 artikla

Viraston omaisuutta, varoja, kalustoa ja operaatioita koskevat erioikeudet ja vapaudet

1. Viraston toimitilat ja rakennukset Montenegrossa ovat loukkaamattomat. Niihin ei voi kohdistua etsintää, pakkoluovutusta, menetetyksi tuomitsemista eikä pakkolunastusta.
2. Viraston omaisuus ja kalusto, mukaan lukien kulkuneuvot, viestintä, arkistot, kaikki kirjeenvaihto, asiakirjat, henkilöllisyystodistukset ja rahavarat, ovat loukkaamattomat.
3. Viraston kalustoon kuuluu jäsenvaltion omistama, yhteisomistuksessa oleva tai vuokraama ja virastolle tarjoama kalusto. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten edustajan/edustajien noustessa alukseen sitä on pidettävä valtion käytössä olevana ja sen käyttöön on annettava lupa tässä tarkoituksessa.

4. Virastoa kohtaan ei saa ryhtyä minkäänlaisiin täytäntöönpanotoimiin. Viraston omaisuuteen ja kalustoon ei saa kohdistaa mitään hallinnollisia tai oikeudellisia pakkokeinoja. Viraston omaisuuteen ei saa kohdistaa tuomion, päätöksen tai määräyksen täytäntöönpanon edellyttämää takavarikkoa.
5. Pääjohtaja voi Montenegron asianomaisten oikeusviranomaisten pyynnöstä antaa Montenegron asianomaisille kansallisille viranomaisille luvan päästä viraston toimitiloihin ja rakennuksiin ja/tai saada pääsy viraston omaisuuteen ja kalustoon, jos on olemassa vakava rikosepäily.

Pääjohtajan voidaan olettaa antavan suostumuksensa, jos kyseessä on tulipalo tai muu katastrofi, joka edellyttää ripeitä suojelutoimia.
6. Montenegro sallii viraston Montenegroon operatiivisia tarkoituksia varten lähettämien tavaroiden ja varusteiden maahantuonnin ja maastaviennin.
7. Virasto on vapautettu kaikista maksuista (myös tulleista) ja veroista sekä tuonti- ja vientikielloista ja tuonti- ja vientirajoituksista viraston virkakäyttöön tarkoitettujen tavaroiden ja varusteiden osalta, mukaan lukien kolmannen osapuolen viraston puolesta tuomat tai viemät tavarat ja varusteet.

12 artikla

Ryhmän jäsenten erioikeudet ja vapaudet

1. Ryhmän jäsenille myönnettyjen jäljempänä mainittujen erioikeuksien ja vapauksien tarkoituksena on varmistaa, että he voivat hoitaa virkatehtävänsä Montenegron alueella operaatiosuunnitelman mukaisesti toteutettavien toimien aikana.
2. Ryhmän jäsenet eivät saa joutua Montenegrossa tai Montenegron viranomaisten toimesta minkäänlaisen tutkinnan tai oikeudenkäynnin kohteeksi muutoin kuin 3 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa.
3. Ryhmän jäsenillä on rikosoikeudellinen, siviilioikeudellinen ja hallinto-oikeudellinen koskemattomuus Montenegrossa kaikkien virkatehtävissä suorittamiensa toimenpiteiden osalta.

Jos Montenegron viranomaiset aikovat aloittaa rikosoikeudellisen, siviilioikeudellisen tai hallinto-oikeudellisen menettelyn ryhmän jäsentä vastaan, Montenegron toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava asiasta välittömästi pääjohtajalle. Ilmoitusmenettelyn on oltava yhdenmukainen asiaa koskevan viraston päätöksen kanssa, joka on esitettävä operaatiosuunnitelmassa.

Saatuaan tällaisen ilmoituksen pääjohtaja ilmoittaa ilman aiheetonta viivytystä Montenegron asiaankuuluville viranomaisille, suorittiko ryhmän jäsen kyseisen toimenpiteen hoitaessaan virkatehtäviään. Jos toimenpide suoritettiin ilmoituksen mukaan virkatehtäviä hoidettaessa, oikeuskäsittelyä ei panna vireille. Jos toimenpidettä ei ilmoituksen mukaan suoritettu virkatehtäviä hoidettaessa, oikeuskäsittely voidaan panna vireille. Pääjohtajan antama ilmoitus sitoo Montenegroa, joka ei saa kiistää sitä.

Ennen tätä ilmoitusta virasto pidättyy toteuttamasta toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on vaarantaa Montenegron toimivaltaisten viranomaisten mahdolliset myöhemmät syytetoimet ryhmän jäsentä vastaan, mukaan lukien asianomaisen ryhmän jäsenen Montenegrosta poistumisen helpottaminen.

Ryhmän jäsenille myönnetyt erioikeudet ja rikosoikeudellinen koskemattomuus Montenegrossa eivät vapauta heitä kotijäsenvaltion lainkäyttövallasta.

4. Jos ryhmän jäsenet panevat vireille oikeudenkäynnin, he eivät pääkanteeseen välittömästi liittyvän vastakanteen osalta voi vedota oikeudelliseen koskemattomuuteen.
5. Ryhmän jäsenten tilat, asunnot, kuljetus- ja viestintävälineet sekä omaisuus, mukaan lukien kaikki kirjeenvaihto, asiakirjat, henkilöllisyystodistukset ja kalusto, ovat loukkaamattomat, paitsi jos on kyse 10 kohdan nojalla sallituista täytäntöönpanotoimenpiteistä.
6. Montenegro vastaa mahdollisista vahingoista, joita ryhmän jäsenet ovat aiheuttaneet kolmansille osapuolille virkatehtävissä.
7. Jos ryhmän jäsenen, joka on henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, aiheuttama vahinko johtuu törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisesta väärinkäytöksestä tai vahinko ei aiheutunut virkatehtävissä, Montenegro voi pyytää pääjohtajan välityksellä, että virasto maksaa korvauksen.

Jos ryhmän jäsenen, joka ei ole viraston henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä, aiheuttama vahinko johtuu törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisesta väärinkäytöksestä tai vahinko ei aiheutunut virkatehtävissä, Montenegro voi pyytää pääjohtajan välityksellä, että asianomainen kotijäsenvaltio maksaa korvauksen.
8. Kumpikaan osapuoli, mikään osallistuva jäsenvaltio tai virasto ei ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut Montenegrossa sellaisen ylivoimaisen esteen vuoksi, johon se ei ole voinut vaikuttaa.
9. Ryhmän jäsenet eivät ole velvollisia esiintymään todistajina Montenegrossa. Ryhmän jäsenet voivat antaa todistajanlausunnon Montenegron prosessioikeuden mukaisesti. Tällainen lausunto ei vaikuta 3 kohdassa määrättyyn koskemattomuuteen.
10. Ryhmän jäsentä kohtaan ei saa ryhtyä minkäänlaisiin täytäntöönpanotoimiin, paitsi jos häntä vastaan nostetaan rikosoikeudellinen, siviilioikeudellinen tai hallinnollinen kanne, joka ei liity hänen virkatehtäviinsä. Ryhmän jäsenten omaisuuteen, joka viraston pääjohtajan lausunnon mukaan on välttämätön virkatehtävien hoitamiseksi, ei saa kohdistaa tuomion, päätöksen tai määräyksen täytäntöönpanon edellyttämää takavarikkoa. Rikosoikeudellisessa, siviilioikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä ryhmän jäsenen henkilökohtaista vapautta ei saa rajoittaa eikä häneen saa kohdistaa mitään muita pakkokeinoja.
11. Ryhmän jäsenet on vapautettu Montenegrossa mahdollisesti voimassa olevista sosiaaliturvaa koskevista määräyksistä viraston hyväksi suoritettujen palvelujen osalta.
12. Ryhmän jäsenet on vapautettu kaikista Montenegrossa kannettavista veroista viraston ja/tai kotijäsenvaltioiden heille maksamien palkkojen ja palkkioiden sekä kaikkien Montenegron ulkopuolelta saatujen tulojen osalta.
13. Montenegro sallii ryhmän jäsenten henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden maahantuonnin ja vapauttaa ne kaikista tulleista, veroista ja muista vastaavista maksuista, lukuun ottamatta tällaisten tavaroiden varastoinnista, kuljetuksista ja vastaavista palveluista perittäviä maksuja. Montenegro sallii myös kyseisten tavaroiden maastaviennin.
14. Ryhmän jäsenten henkilökohtaiset matkatavarat on vapautettu tarkastuksesta, ellei ole vakavia perusteita olettaa, että niissä on muita kuin ryhmän jäsenten

henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja tavaroita taikka tavaroita, joiden maahantuonti tai maastavienti on lailla kielletty tai jotka ovat Montenegron karanteenimääräysten alaisia. Henkilökohtaisten matkatavaroiden tarkastus saadaan suorittaa vain asianomaisten ryhmän jäsenten tai viraston valtuutetun edustajan läsnä ollessa.

15. Virasto ja Montenegro nimeävät aina käytettävissä olevat yhteyspisteet, jotka vastaavat tietojen vaihdosta ja välittömistä toimista, joihin ryhdytään, jos ryhmän jäsenen suorittama toimenpide voi rikkoa rikosoikeutta, sekä tietojen vaihdosta ja operatiivisista toimista, jotka liittyvät mahdollisiin ryhmän jäsentä koskeviin siviilioikeudellisiin ja hallinnollisiin menettelyihin.

Kunnes kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat ryhtyneet toimiin, virasto ja Montenegro avustavat toisiaan kaikissa tarvittavissa tutkimuksissa ja tutkimuksissa, jotka koskevat mahdollisia väitettyjä rikoksia, joihin liittyy viraston tai Montenegron tai molempien etu, todistajien tunnistamisessa sekä todisteiden keräämisessä ja esittämisessä, mukaan lukien pyyntö hankkia ja tarvittaessa luovuttaa tehtyyn rikokseen liittyviä esineitä. Tällaisten esineiden luovuttaminen voidaan tehdä riippuvaiseksi niiden palauttamisesta niiden toimittamisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen määrittelemien ehtojen mukaisesti.

13 artikla

Loukkaantuneet tai kuolleet ryhmän jäsenet

1. Pääjohtajalla on oikeus ottaa hoitaakseen loukkaantuneiden tai kuolleiden ryhmän jäsenten sekä heidän henkilökohtaisen omaisuutensa palauttaminen kotimaahan ja tehdä asianmukaiset järjestelyt, sanotun kuitenkin rajoittamatta 12 artiklan soveltamista.
2. Kuolleen ryhmän jäsenelle tehdään ruumiinavaus ainoastaan asianomaisten kotijäsenvaltion nimenomaisella suostumuksella ja viraston tai kotijäsenvaltion edustajan läsnä ollessa.
3. Montenegro ja virasto tekevät mahdollisimman laajaa yhteistyötä loukkaantuneiden tai kuolleiden ryhmän jäsenten palauttamiseksi viipymättä kotimaahan.

14 artikla

Valtuuskirja

1. Virasto antaa kullekin ryhmän jäsenelle montenegroksi sekä englanniksi laaditun asiakirjan, jonka avulla hän voi todistaa henkilöllisyytensä Montenegron kansallisille viranomaisille ja joka osoittaa, että sen haltijalla on oikeus hoitaa tämän sopimuksen 10 artiklassa ja operaatiosuunnitelmassa tarkoitettuja tehtäviä ja käyttää niissä tarkoitettuja valtuuksia, jäljempänä 'valtuuskirja'.
2. Valtuuskirjassa on seuraavat tiedot henkilöstön jäsenestä: nimi ja kansalaisuus, arvo tai tehtävänimike, digitaalisessa muodossa oleva tuore valokuva ja tehtävät, joita henkilöllä on lupa hoitaa lähettämisen aikana. Valtuuskirjassa on oltava voimassaolon päättymispäivä.
3. Ryhmän jäsenet pitävät valtuuskirjaa aina mukanaan voidakseen todistaa henkilöllisyytensä Montenegron kansallisille viranomaisille.

4. Montenegro tunnustaa, että valtuuskirja ja voimassa oleva matkustusasiakirja antavat asianomaiselle ryhmän jäsenelle pääsyn ja oleskeluoikeuden Montenegroon ilman viisumia, oleskelulupaa, ennakkolupaa tai muuta asiakirjaa valtuuskirjan voimassaolon päättymispäivään saakka.
5. Valtuuskirja on palautettava virastolle lähettämisen päättyessä. Tästä on ilmoitettava Montenegron toimivaltaisille viranomaisille.

15 artikla

Soveltaminen henkilöstöön, jota ei lähetetä ryhmien jäseninä

Tämän sopimuksen 12–14 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin kaikkiin Montenegroon tämän sopimuksen tai siihen perustuvan operaatiosuunnitelman mukaisesti lähetettäviin henkilöstön jäseniin, jotka eivät ole ryhmän jäseniä, mukaan lukien perusoikeusvalvojat ja henkilöstösääntöjen alaiset henkilöstön jäsenet, jotka lähetetään etätoimistoihin.

16 artikla

Henkilötietojen suoja

1. Henkilötietoja luovutetaan ainoastaan, jos joko Montenegron toimivaltaiset viranomaiset tai virasto tarvitsevat niitä tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Viranomaisen suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn tietyssä tapauksessa, mukaan lukien tällaisten henkilötietojen siirto toiselle osapuolelle, sovelletaan kyseiseen viranomaiseen sovellettavia tietosuojasääntöjä. Osapuolet varmistavat kaiken tiedonsiirron edellytyksenä seuraavat vähimmäistakeet:
 - a) Henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi.
 - b) Henkilötietojen keräämisen tietyn, nimenomaisen ja laillisen tarkoituksen on oltava tämän sopimuksen täytäntöön paneminen, eikä tietoja luovuttava tai vastaanottava viranomainen saa myöhemmin käsitellä niitä kyseisen tarkoituksen kanssa yhteensopimattomalla tavalla.
 - c) Henkilötietojen on oltava riittäviä, olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä kerätään tai myöhemmin käsitellään; erityisesti tietoja luovuttavaan viranomaiseen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti luovutetut henkilötiedot voivat koskea ainoastaan yhtä tai useampaa seuraavista ryhmän jäsenten, viraston henkilöstön, asiaankuuluvien tarkkailijoiden tai henkilöstövaihto-ohjelmien osallistujien tiedoista:
 - etunimi;
 - sukunimi;
 - syntymäaika;
 - kansalaisuus;
 - arvo;
 - matkustusasiakirjan biotunnistesivu;
 - valtuuskirja;
 - henkilötodistuksen/passin/valtuuskirjan kuva;
 - sähköpostiosoite;
 - matkapuhelinnumero;
 - aseiden tiedot;

- komennuksen kesto;
- komennuspaikka;
- ilma-aluksen tai aluksen tunnistenumero;
- saapumispäivä;
- lentoasema/rajanylityspaikka, jolle saavutaan;
- saapumislennon numero;
- lähtöpäivä;
- lentoasema/rajanylityspaikka, jonka kautta poistutaan;
- poistumislennon numero;
- kotijäsenvaltio tai kotivaltiona oleva kolmas maa;
- lähettävä viranomainen;
- tehtävät / toiminnallinen profiili;
- liikenneväline;
- reitti.

- d) Henkilötietojen on oltava paikkansapitäviä, ja ne on tarvittaessa pidettävä ajan tasalla.
- e) Henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta tietojen kohteet ovat tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten tiedot on kerätty tai jota varten niitä myöhemmin käsitellään.
- f) Henkilötietoja on käsiteltävä tavalla, jolla varmistetaan henkilötietojen asianmukainen tietoturva, ottaen huomioon käsittelyn erityiset riskit, muun muassa suojaamalla niitä luvattomalta ja laittomalta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta tai vahingoittumiselta, jäljempänä ’tietoturvaloukkaus’, asianmukaisia teknisiä tai organisatorisia toimenpiteitä hyödyntäen; tietoja vastaanottavan osapuolen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet tietoturvaloukkauksen käsittelemiseksi ja ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta tietoja luovuttaneelle osapuolelle ilman aiheetonta viivytystä 72 tunnin kuluessa.
- g) Sekä tietoja luovuttavan viranomaisen että tietoja vastaanottavan viranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimet henkilötietojen oikaisemiseksi tai poistamiseksi, tapauksen mukaan, viipymättä, kun tietojen käsittely ei tapahdu tämän artiklan mukaisesti, erityisesti jos tiedot eivät ole asianmukaisia, olennaisia tai paikkansapitäviä tai jos tietoja on käsittelyn kannalta liikaa; tietojen oikaisusta tai poistamisesta on ilmoitettava toiselle osapuolelle.
- h) Vastaanottavan viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava tiedot luovuttaneelle viranomaiselle luovutettujen tietojen käytöstä.
- i) Henkilötietoja voidaan luovuttaa vain seuraaville toimivaltaisille viranomaisille:
- virasto
 - Montenegron sisäministeriöön kuuluva poliisihallinto.

Tietojen välittäminen edelleen muille tahoille edellyttää tiedot luovuttaneen viranomaisen etukäteen antamaa lupaa.

- j) Henkilötiedot luovuttaneella viranomaisella ja tiedot vastaanottaneella viranomaisella on velvollisuus pitää kirjaa henkilötietojen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta.
- k) Tietosuojaan noudattamisen valvomiseksi on oltava käytössä riippumaton valvonta, mukaan lukien tällaisen kirjanpidon tarkastaminen; rekisteröidyillä on oikeus tehdä valituksia valvontaelimelle ja saada vastaus ilman aiheetonta viivytystä.

- l) Rekisteröidyillä on oikeus saada tietoja henkilötietojensa käsittelystä, oikeus tutustua tällaisiin tietoihin sekä oikeus oikaista tai poistaa virheellisiä tai laittomasti käsiteltyjä tietoja, jollei yleiseen etuun liittyvistä merkittävistä syistä tarvittavista ja oikeasuhteisista rajoituksista muuta johdu.
 - m) Rekisteröidyillä on oikeus tehokkaiisiin hallinnollisiin ja oikeudellisiin muutoksenhakukeinoihin, jos edellä mainittuja takeita rikotaan.
2. Kumpikin osapuoli tarkastelee säännöllisesti omia käytäntöjään ja menettelyjään, joilla tämä artikla pannaan täytäntöön. Toisen osapuolen pyynnöstä pyynnön vastaanottanut osapuoli tarkistaa henkilötietojen käsittelyä koskevat käytäntönsä ja menettelynsä varmistaakseen ja vahvistaakseen, että tämän artiklan mukaiset takeet pannaan tehokkaasti täytäntöön. Tarkistamisen tulokset ilmoitetaan kohtuullisessa ajassa tarkistamista pyytäneelle osapuolelle.
 3. Euroopan tietosuojavaltuutettu ja henkilötietosuojasta ja vapaasta tiedonsaannista vastaava Montenegron virasto valvovat tämän sopimuksen mukaisia tietosuojatakeita.
 4. Osapuolet tekevät yhteistyötä viraston valvontaviranomaisena toimivan Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa.
 5. Virasto ja Montenegro laativat yhteisen kertomuksen tämän artiklan soveltamisesta kunkin operatiivisen toimen päätyttyä. Kertomus toimitetaan viraston perusoikeusvastaavalle ja tietosuojavastaavalle sekä henkilötietosuojasta ja vapaasta tiedonsaannista vastaavalle Montenegron virastolle.
 6. Virasto ja Montenegro vahvistavat asianomaisten operaatiosuunnitelmien määräyksissä yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat henkilötietojen luovuttamista ja käsittelyä tämän sopimuksen mukaisten operatiivisten toimien yhteydessä. Näiden määräysten on oltava sekä Euroopan unionin että Montenegron lainsäädännön asiaa koskevien vaatimusten mukaisia. Niissä on kuvattava muun muassa henkilötietojen luovuttamisen tarkoitus, rekisterinpitäjä(t) ja kaikki tehtävät ja vastualueet, luovutettavien tietojen luokat, tietojen tarkat säilytysajat ja kaikki vähimmäistakeet. Avoimuuden ja ennakoitavuuden varmistamiseksi kyseiset määräykset on asetettava julkisesti saataville Euroopan tietosuojaneuvoston asiaa koskevien ohjeiden mukaisesti.

17 artikla

Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtaminen

1. Turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtamiseen, jakamiseen tai levittämiseen tämän sopimuksen puitteissa sovelletaan viraston ja Montenegron asiaankuuluvien viranomaisten välillä tehtyä erillistä hallinnollista järjestelyä, joka edellyttää Euroopan komission ennakkohyväksyntää.
2. Tämän sopimuksen puitteissa tapahtuvaan arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtoon sovelletaan seuraavaa:

- a) Virasto hoitaa vaihtoa komission päätöksen (EU, Euratom) 2015/443³ 9 artiklan 5 kohdan ja Montenegro kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.
 - b) Tietoja vastaanottava osapuoli soveltaa vaihtoon tietosuojan tasoa, joka vastaa sitä tietosuojan tasoa, jonka tiedot luovuttavan osapuolen kyseisiin tietoihin soveltamat toimenpiteet tarjoavat luottamuksellisuuden, eheyden ja saatavuuden osalta.
 - c) Vaihto toteutetaan sellaisen tietojenvaihtojärjestelmän kautta, joka täyttää arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen saatavuutta, luottamuksellisuutta ja eheyttä koskevat kriteerit, kuten asetuksen (EU) 2019/1896 14 artiklassa tarkoitetun viestintäverkon kautta.
3. Osapuolet noudattavat tämän sopimuksen puitteissa käsiteltäviin tietoihin liittyviä immateriaalioikeuksia.

18 artikla

Päätös operatiivisen toimen keskeyttämisestä, lopettamisesta ja/tai rahoituksen peruuttamisesta

1. Jos operatiivisen toimen toteuttamisen edellytykset eivät enää täyty, mistä myös Montenegro voi ilmoittaa, pääjohtaja lopettaa kyseisen operatiivisen toimen ilmoitettuaan siitä Montenegrolle. Tällainen ilmoitus on esitettävä kirjallisesti, ja siihen on sisällytettävä sen perustelut.
2. Jos Montenegro ei ole noudattanut tämän sopimuksen tai operaatiosuunnitelman määräyksiä, pääjohtaja voi peruuttaa asianomaisen operatiivisen toimen rahoituksen ja/tai keskeyttää tai lopettaa toimen ilmoitettuaan siitä kirjallisesti Montenegrolle.
3. Jos Montenegroon lähetetyn, operatiiviseen toimeen osallistuvan henkilön turvallisuutta ei voida taata, pääjohtaja voi keskeyttää tai lopettaa asianomaisen operatiivisen toimen tai siihen liittyviä osia.
4. Jos pääjohtaja katsoo, että tämän sopimuksen nojalla toteutettavan operatiivisen toimen yhteydessä on rikottu tai todennäköisesti rikotaan perusoikeuksia tai kansainvälistä suojelua koskevia velvoitteita ja rikkomiset ovat vakavia tai ne todennäköisesti jatkuvat, hän peruuttaa asianomaisen operatiivisen toimen rahoituksen ja/tai keskeyttää tai lopettaa toimen ilmoitettuaan asiasta Montenegrolle.
5. Montenegro voi pyytää pääjohtajaa keskeyttämään tai lopettamaan operatiivisen toimen. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti, ja siihen on sisällytettävä sen perustelut.
6. Tämän artiklan mukainen operatiivisen toimen keskeyttäminen, lopettaminen tai rahoituksen peruuttaminen tulee voimaan päivänä, jona siitä ilmoitetaan Montenegrolle. Se ei vaikuta oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat tämän sopimuksen tai operaatiosuunnitelman soveltamisesta ennen toimen keskeyttämistä, lopettamista tai rahoituksen peruuttamista.
7. Montenegro voi pyytää sellaisen ryhmän jäsenen tai muun asiaankuuluvan henkilöstön jäsenen komennuksen lopettamista, joka ei noudata tätä sopimusta tai sen mukaista operaatiosuunnitelmaa tai joka rikkoo vakavasti Montenegron lainsäädäntöä. Päätöksen komennuksen lopettamisesta tekee pääjohtaja tai tapauksen

³ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/443, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, turvallisuudesta komissiossa (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 41).

mukaan asianomainen kotijäsenvaltio, ja siitä ilmoitetaan Montenegron asiaankuuluville viranomaisille.

19 artikla

Petostentorjunta

1. Montenegro ilmoittaa viipymättä virastolle, Euroopan syyttäjänvirastolle ja/tai Euroopan petostentorjuntavirastolle, jos se saa tietoonsa uskottavia väitteitä tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvästä petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka voi vaikuttaa Euroopan unionin etuihin.
2. Jos tällaiset väitteet koskevat tämän sopimuksen yhteydessä maksettuja Euroopan unionin varoja, Montenegro antaa Euroopan petostentorjuntavirastolle ja/tai Euroopan syyttäjänvirastolle kaiken tarvittavan avun sen alueella toteutettavien tutkintatoimien yhteydessä, myös helpottamalla haastatteluja, paikan päällä suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia (mukaan lukien pääsy tietojärjestelmiin ja tietokantoihin Montenegrossa) sekä helpottamalla Euroopan unionin osittain tai kokonaan rahoittamien toimien teknistä ja taloudellista hallinnointia koskevien merkityksellisten tietojen saamista.

20 artikla

Tämän sopimuksen täytäntöönpano

1. Montenegron osalta tämän sopimuksen panee täytäntöön Montenegron sisäministeriöön kuuluva poliisihallinto.
2. Euroopan unionin osalta tämän sopimuksen panee täytäntöön virasto.

21 artikla

Riitojen ratkaisu

1. Kaikki tämän sopimuksen soveltamiseen liittyvät riidat käsitellään yhdessä viraston edustajien ja Montenegron toimivaltaisten viranomaisten kesken.
2. Jos ratkaisuun ei päästä aikaisemmassa vaiheessa, tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat ratkaistaan yksinomaan osapuolten välisin neuvotteluin.

22 artikla

Sopimuksen voimaantulo, väliaikainen soveltaminen, muuttaminen, kesto, soveltamisen keskeyttäminen ja irtisanominen sekä aiemman sopimuksen irtisanominen

1. Osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien sisäisten oikeudellisten menettelyjensä mukaisesti. Osapuolet ilmoittavat toisilleen tätä varten tarvittavien menettelyjen saattamisesta päätökseen.
2. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen 1 kohdan mukaisten sisäisten oikeudellisten menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tätä sopimusta voidaan soveltaa väliaikaisesti sen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamiseen asti sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona osapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

3. Muutokset tähän sopimukseen voidaan tehdä ainoastaan kirjallisesti osapuolten keskinäisellä sopimuksella.
4. Tämä sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi. Sen soveltaminen voidaan keskeyttää tai se voidaan irtisanoa osapuolten välisellä kirjallisella sopimuksella tai jommankumman osapuolen yksipuolisesta aloitteesta.

Jos osapuoli haluaa yksipuolisesti keskeyttää sopimuksen soveltamisen tai irtisanoa sen, sen on ilmoitettava siitä kirjallisesti toiselle osapuolelle. Tämän sopimuksen yksipuolinen irtisanominen tai soveltamisen keskeyttäminen tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona asiasta ilmoitettiin.

5. Kumotaan 7 päivänä lokakuuta 2019 tehty Luxemburgissa allekirjoitettu Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskeva Euroopan unionin ja Montenegron välinen asemaa koskeva sopimus, ja korvataan se tällä sopimuksella.

Keskeytetään tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen ajaksi 7 päivänä lokakuuta 2019 tehdyn Luxemburgissa allekirjoitetun Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen soveltaminen.

Kaikkia operatiivisia toimia, jotka on käynnistetty 7 päivänä lokakuuta 2019 tehdyn Luxemburgissa allekirjoitetun Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen perusteella ja jotka ovat käynnissä tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen tai voimaantulon ajankohtana, voidaan jatkaa edellyttäen, että asianomaista operaatiosuunnitelmaa muutetaan tai mukautetaan tämän sopimuksen mukaisesti.

6. Tämän artiklan mukaisesti tehdyt ilmoitukset lähetetään Euroopan unionin osalta Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Montenegron osalta Montenegron ulkoministeriölle.

Tehty kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron sekä montenegron kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

TÄMÄN VAKUUDEKSI tätä varten alla mainitut asianmukaisesti valtuutetut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty *XX, PP/KK/VVVV*.